

Nr 68

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 81 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 23 februari 1956, föreslagit riksdagen att *dels* besluta att till de i statens grundlöneförordning angivna månadslönerna skall, med de undantag varom Kungl. Maj:t kan finna gott förordna, under år 1956 läggas särskilda lönetillägg enligt de grunder, som anges i en i statsrådsprotokollet omnämnd överenskommelse; *dels* besluta att sådant rörligt tillägg på pensioner m. m., som enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter må utgå efter grunder, fastställda av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut, skall under år 1956 — med beaktande av vad i statsrådsprotokollet anförts beträffande en fortsatt provisorisk samordning av tjänstepension och folkpension — utgå efter 71 procent av tilläggsunderlaget; *dels* besluta att kristillägg under år 1956 skall utgå enligt grunder, som angivits i statsrådsprotokollet; *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder besluta om höjning av arvoden till befattningshavare i statlig eller statsunderstödd verksamhet; *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) samt kungörelsen den 4 mars 1955 (nr 68) om obekvämetstillägg, som erfordras för genomförande av förslagen om höjning från och med den 1 juli 1956 av sjötillägg och obekvämetstillägg; *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåren 1955/56 och 1956/57 medge de överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter, som kan föranledas av vad i det föregående föreslagits; *dels* till *Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 45 000 000 kronor; *dels* ock till *Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner* å riksstaten för budgetåret 1956/57 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 000 000 kronor.

Enligt beslut vid 1954 års riksdag under dess höstsession har statens löneplansförordning fr. o. m. den 1 januari 1955 ersatts av statens grundlöneförordning. Denna förordning innehåller de minimilönebelopp, som tillkommer statstjänstemän och med dem i avlöningshänseende jämställda

befattningshavare. Dessa lönebelopp överensstämmer i princip med de lönebelopp, som tillämpades under senare halvåret 1951. I motsats till löneplansförordningen innehåller grundlöneförordningen icke några bestämmelser om höjning eller sänkning av grundlönerna. Det har emellertid förutsatts, att för varje särskilt år skall genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen, efter det statstjänstemännens huvudorganisationer beretts tillfälle till överläggningar i ämnet, fastställas med vilket belopp de aktuella lönerna bör utgå.

I årets statsverksproposition (Bil. 2, s. 26) förutsattes, att frågan om storleken av tilläggen på grundlönerna och på pensionernas grundbelopp under år 1956 senare skulle få underställas riksdagen.

Förhandlingar om de statsanställdas löner under år 1956 har nu förts med statstjänstemännens huvudorganisationer, Statstjänarkartellen, Statstjänstemännens riksförbund, Sveriges akademikers centralorganisation och Tjänstemännens centralorganisation. Därvid har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande — med samtliga organisationerna träffats en överenskommelse av följande innehåll.

1. Till de under år 1955 utgående månadslönerna skall — med undantag av löneklasserna 1—3 å löneplan 1 — läggas särskilda lönetillägg så att lönebeloppen för månad kommer att uppgå till belopp, som anges i bifogade tabell.¹

Lönetilläggen utgår fr. o. m. den 1 januari 1956; i vad avser månaderna januari—april 1956 uträknas dock lönehöjningen med hjälp av särskilda tabeller, i vilka beaktas endast löneplanslönen för månad och C-avdrag.

2. Övriga i statens grundlöneförordning avsedda lönebelopp — med undantag av övertidersättning — ävensom vikariatsersättning omräknas i anslutning till de ändrade månadslönerna.

3. Andra vid sidan av månadslön (motsvarande) utgående särskilda ersättningar samt lönetillägg och tilläggsarvoden skall vara oförändrade med undantag av följande lönetillägg:

a) Obekvämhetsillägg enligt kungörelsen den 4 mars 1955, nr 68, höjes fr. o. m. den 1 juli 1956 till 1 krona 20 öre för timme för obekväm arbetstid med följande förläggning, nämligen

å vardag, som omedelbart efterföljes av sön- eller helgdag, mellan klockan 16 och 24 respektive, å dag före Långfredagen, Kristi Himmelsfärds dag eller Alla Helgons dag, mellan klockan 19 och 24,

å sön- eller helgdag, påskafton, midsommarafton eller julafton, samt

å vardag, som följer efter sön- eller helgdag, mellan klockan 0 och 6.

b) Sjötillägg höjes fr. o. m. den 1 juli 1956 till belopp, som anges i bifogade tabell.²

4. Arvoden till icke lönegradsplacerad personal höjes i ungefär samma grad som under 1. angivits. Undantag göres dock i fråga om arvoden, som har karaktären av bisysslearvoden.

5. Det rörliga tillägget på pensionernas grundbelopp höjes fr. o. m. den 1 januari 1956 till 71 %.

Om i anledning av förslag till 1956 års riksdag beslut fattas om standardförbättring å folkpensioner, skall det i kungörelsen den 15 maj 1953 (nr

¹ Se bilaga A. till statsrådsprotokollet.

² Se bilaga B. till statsrådsprotokollet.

193) om rörligt tillägg å vissa pensioner m. m. under 2. angivna procenttalet 35 höjas med 5 procentenheter för varje standardtillägg å folkpension, räknat fr. o. m. tidpunkten för tilläggets utgående.

6. Under den tid denna överenskommelse gäller må icke vidtagas stridsåtgärd av vad slag det vara må.

Beträffande *departementschefens* anförande får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, s. 3—9.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels en vid riksdagens början inom andra kammaren av herr *Senander m. fl.* väckt motion (II: 76), vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte som sin mening ge tillkänna, att den icke accepterar den s. k. samordningslinjen för statstjänstemännens del och därför kommer att oberoende av dess resultat pröva frågan om statstjänstemännens löner;

dels ock en i anledning av förevarande proposition inom andra kammaren av herr *Senander m. fl.* väckt motion (II: 658), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 81, att de i densamma föreslagna höjningarna av månadslönerna ersättes med ett för alla lönegrader lika lönetillägg, beräknat efter 10 procent på nu utgående månadsbelopp i löneklass 15 eller i avrundade tal på 2-, 3-, 4- och 5-ort resp. 81, 84, 88 och 91 kronor, samt att pensionerna höjes i motsvarande grad; alternativt hemställes, att riksdagen måtte uttala, att nya förhandlingar snarast måtte upptagas med statstjänstemännens huvudorganisationer i syfte att ernå en omedelbar förbättring fr. o. m. innevarande års början av de lägre statstjänstemännens löneställning.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. I förevarande proposition framlägges för riksdagen resultatet av de förhandlingar om de statsanställdas löner under år 1956 m. m., som förts mellan representanter för civildepartementet å ena sidan och statstjänstemännens huvudorganisationer å den andra. Vid dessa förhandlingar har eftersträfvats att hålla den generella löneförbättringen för år 1956 på de statliga och statsunderstödda sektorerna av arbetsmarknaden inom gränserna för vad som vid årets samordnade avtalsrörelse överenskommits inom den enskilda sektorn. Förhandlingarna har resulterat i en överenskommelse, träffad under förbehåll för Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande.

Utskottet — vars vederbörande avdelning genom statssekreteraren i civildepartementet erhållit en närmare redogörelse för de i ämnet förda förhandlingarna — har funnit sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag. Vad departementschefen i samband härmed anfört har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet tillstyrker jämväl de äskade anslagen till täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner, avseende såväl detta som nästa budgetår.

Av utskottets ställningstagande följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna II: 76 och II: 658. I anledning av den i sistnämnda motion gjorda alternativa hemställan vill utskottet erinra om att chefen för civildepartementet den 2 mars 1956 tillkallat en särskild beredning med uppdrag att biträda vid en förutsättningslös utredning angående de lägre statstjänstemännens löner m. m.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

A. att motionen II: 76 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 658,

1) besluta att till de i statens grundlöneförordning angivna månadslönerna skall, med de undantag varom Kungl. Maj:t kan finna gott förordna, under år 1956 läggas särskilda lönetillägg enligt de grunder, som anges i en i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 23 februari 1956 omnämnd överenskommelse;

2) besluta att sådant rörligt tillägg på pensioner m. m., som enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter må utgå efter grunder, fastställda av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut, skall under år 1956 — med beaktande av vad i statsrådsprotokollet anförts beträffande en fortsatt provisorisk samordning av tjänstepension och folkpension — utgå efter 71 procent av tilläggsunderlaget;

3) besluta att kristillägg under år 1956 skall utgå enligt grunder, som angivits i statsrådsprotokollet;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder besluta om höjning av arvoden till befattningshavare i statlig eller statsunderstödd verksamhet;

5) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) samt kungörelsen den 4 mars 1955 (nr 68) om obekvämhetsillägg, som erfordras för genomförande av förslagen om höjning från och med den 1 juli 1956 av sjötillägg och obekvämhetsillägg;

6) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåren 1955/56 och 1956/57 medge de överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter, som kan föranledas av vad under 1 —5 föreslagits;

7) till *Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 45 000 000 kronor;

8) till *Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner för budgetåret 1956/57 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 000 000 kronor.*

Stockholm den 6 april 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Leander, Näsgård, Näsström, Boman, fröken Andersson, herrar Hesselbom, Pålsson, Gustaf Andersson, Einar Persson, Birger Andersson, Thun och Sunne; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Andersson i Malmö, Åkerström, fröken Elmén, herrar Petersson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Staxäng, Johansson i Mysinge, Gustafsson i Skellefteå, Hansson i Skegrie, Gustafsson i Stockholm, Almgren och Nelander.